

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Ifjusági előadás.

Folyó szám 3.

Folyó szám 3.

Debreczen, 1910. évi január hó 25-én kedden és 26-án szerdán:

Kezdeté délután 3 órakor.

FALU ROSSZA.

A nemzeti színház által 100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal, tánczczal, 3 felvonásban. Írta: Tóth Ede. Zenéjét szerző: Erkel Elek.

Rendező: Ferenczy.

SZEMÉLYEK:

Feledi Gáspár, gazdag földmivelő	Győre Alajos	Megyei csendbiztos	— — —	Lugosi Béla
Lajos { gyermekei — — —	Kemény Lajos	Konya, kántor — — —	— — —	Nádor Zsiga
Boriska { — — —	Bátori M.	Gonosz Pista, bakter — — —	— — —	Gyöngyi Izsó
Bátki Teresi, árva — — —	Hahnel Aranka	Gonoszné — — —	— — —	Gerő Ida
Göndör Sándor, szolgálégény —	Árkosi Vilmos	Cserebogár Jóska — — —	— — —	Sándori Kálmán
Finom Rózi, menyecske — —	Bárdos Irma	Czene, cigányprimás — — —	— — —	Ligeti Lajos
Csapó, gazda ember — — —	Perényi József	Ádus, vén czimbalmos — — —	— — —	Bombai Gusztáv
Csapóné — — —	Ardai Vilma	A „makk hetes“ korcsmáros —	— — —	Szabó Ödön
Sulyokné { módos asszonok — — —	Szilágyi Berta	Neje — — —	— — —	Tóth M.
Tarisznyásné { — — —	Erdélyi M.	Jóska, béres — — —	— — —	Kallós József
Egy öreg paraszt — — —	Ardai Árpád			

Nép, vendégek, cigányok.

A darab szerzőjéről.

Tóth Ede népszínműíró született Putnokon, Gömör megyében 1844 október 4-én, meghalt 1876 február 26-án. Atyja jómódu, ref. vallású szabómester volt, aki széptehetségű fiát taníttatni akarta s a gimnáziumba adta íglőre. De az év végén gyenge bizonyítványt kapott s az apa czélszerűnek látta kereskedői pályára adni. A gyermek kedve ellenére boltosinas lett egy putnoki vegyes kereskedésben. Három év múlva felszabadulván, sorsa a fővárosba hozta. Két év múlva elhatározta, hogy elhagyja az üzletet és Sárospatakra megy folytatni tanulmányait. Anyja segítségével nagynehezen megnyerte atyját tervének s 1862. év őszén három osztályból pótvizsgálatot tévén, felvették az V. osztályba; az önképzőkörben csakhamar fel-tűnést keltett verseivel, ekkor azonban meg kellett szakítani pályáját, anyja ugyanis meghalt s ez a csapás nemcsak kedélyét sujtotta érzékenyen, hanem továbbra is a szenvedések forrása lett reá nézve. Ekkor el-határozta, hogy színész lesz. Tokajba ment, de az ottani igazgató nem fogadta el ajánlkozását. Tokajból kemény téli időben Kis-Várdára gyalogolt, ahol febr. 11-én csakugyan felvették s ezzel megkezdte színészi pályáját a sárospataki diákeletben nyert „Lantos“ név alatt. Színlaposztó volt és kisebb szerepeket játszott egyik társulattól a másikhoz vetődve.

Sebes beszédje, kifejezéstenen arcza és igénytelen alakja miatt nem jutott jobb szerepekhez. Azonban már ekkor irogatott kisebb költeményeket és alkalmi színműveket. Ily rövid életű dolgai voltak: „Az oltár előtt vagy egy lengyel néptanító“, „Schneider Fáni“, „Kerekes András és szeretője Piros Panna“ népszínművek. „Önkéntelen tüzoltók“, „A bécsi krach“ bohózatok. Helyzete időközben javult, mint rendező és titkár nyert alkalmazást. 1873-ban haza kellett mennie Putnokra a család vagyoni ügyeinek rendezése miatt, itt írta meg a „Falu rosszát“. Innét elindulva állást keresett újból. 1874 jan. 8-án olvasta a Nemzeti színház népszínmű pályázatát és benyújtotta átdolgozott darabját: a „Falu rosszát“. Szigligeti elnök-le alatt működő bíráló-bizottság (Gyulai, Vadnai, Szigeti József és Feleki M.) szótöbbséggel a „Falu rosszát“-nak ítélte a 100 arany pályadíjat, szept. 30-án. Ez esemény egyszerre kiemelte a szegény vidéki színészt az ismeretlenség homályából. Szigligeti gondo-kodott róla, hogy Pestre kerülhessen és a Nemzeti színháznál egy állást creált neki, mely biztos megélhetést biztosított a sokat hányt-vetett poétának. A „Falu rosszát“ 7 nyelvre fordították. Németre „der Dorflump“ cím alatt Sturm Albert fordította. A „Tolonecz“ népszínművel újra pályadíjat nyert 1875 nov. 20-án. 1876-ban írta a „Kintornás család“ népszínművet, mely január 26-án került színre. Anyjától öröklött tüdővész, daczára sorsa jobbra fordulásával, melyben immár gondtalanul élhetett volna, nagyon is megtámadta már szervezetét és fiatalon sirba vitte.